N°. 54. 1863.

P. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 5 Mei.

Editie van maandag avond 8 ure.

AANBESTEDING.

De burgemeester en wethouders van Vlissingen maken bekend:

Dat op dingsdag den 12 mei 1863, des namiddags ten 2 ure, ten raadhuize dier gemeente, in het openbaar, behoudens nadere goedkeuring van den gemeenteraad, zal worden aanbesteed:

Het bouwen van eene **loods tot het bergen van steenkolen**, op het terrein behoorende aan de gasfabriek aldaar, met bijlevering van de noodige materialen.

Zullende de aanwijzing in loco plaats hebben op maandag den 11 dier maand, des voormiddags van 9 ure, door den gemeentebouwmeester, bij wien nadere inlichtingen te bekomen zijn.

Vlissingen, den 30 april 1863.

De burgemeester en wethouders voornoemd,
J. W. CALLENFELS.
De secretaris,
P. FORBES WELS.

BINNENLAND.

Middelburg 4 mei.

De tweede kamer der staten generaal is bijeengeroepen tot hervatting van hare werkzaamheden op dingsdag 12 dezer des namiddags ten 2 ure.

De provinciale staten dezer provincie zullen, volgens vroeger besluit en verleende koninklijke magtiging, morgen avond bijeen komen tot het in behandeling nemen van het door gedeputeerde staten ingediende ontwerp van wijzigingen van het reglement van administratie der polders in Zeeland. Bij dat ontwerp worden, zoo als velen onzer lezers reeds zal bekend zijn, de artikelen 1 tot en met 6, 8 tot en met 13, 18, 25, 28, 29, 42, 58 en 59 van het reglement van administratie der polders in Zeeland (zoo als die zijn vastgesteld bij de besluiten der staten van 14 julij 1840, 5 julij 1844 en 9 julij 1846, goedgekeurd bij koninklijke besluiten van 6 januarij 1841, 10 september 1844 en 24 augustus 1846) ingetrokken en door andere bepalingen vervangen.

Deze bepalingen betreffen hoofdzakelijk: (§ 1) de verdeeling der provincie in negen polderdistrikten; (§ 2—4) de zamenstelling van distriktsbesturen over ieder distrikt waarin kalamiteuse polders gelegen zijn, bestaande uit drie of vijf heemraden, en de wijze waarop deze worden benoemd; (§ 5) benoeming van voorzitter, ontvanger en sekretaris; (§ 6) wijze van stemming in de vergaderingen van het distriktsbestuur en verhouding van den hoofdingenieur tot deze vergadering; (§ 7) belooning en werking der distriktsbesturen; (§ 8—12) de begrootingen voor gewoon en buitengewoon onderhoud door de distriktsbesturen te ontwerpen en de bestedingen; (§ 13) vaststelling door de ingelanden der kalamiteuse polders der door hun bestuur ontworpen begrooting, betreffende het inwendig bestuur, en goedkeuring door gedeputeerde staten; (§ 14) aanwijzing der middelen tot onderhoud, bestaande in: *a.* het door gedeputeerde staten te bepalen dijkgeschot, niet te boven gaande de helft van de getaxeerde of te taxeren opbrengst der landen; *b.* de eigene inkomsten dier polders; *c.* de, mede door gedeputeerde staten jaarlijks te bepalen subsidiën der achterliggende polders, niet te boven gaande: voor de 1ste linie f 1.70 per bunder; voor de 2de linie f 1,15 per bunder; en voor de 3de linie f 0,85 per bunder; *d.* de door de staten jaarlijks als provinciale belasting te heffen opcenten op de direkte belastingen, niet te boven gaande 10 opcenten op de grondbelasting en 5 opcenten op de personele belasting. (In deze paragraaf is tevens de bepaling opgenomen dat het rijk bij ontoereikendheid van alle deze middelen in het te kort komende voorziet); (§ 15) verhooging van het geschot bij buitengewone rampen; (§ 16—19) aanwending en inning der inkomsten der kalamiteuse polders; (§ 20) teruggave en uitstel van betaling aan achterliggende polders te verleenen bij te hooge uitgaven voor eigen onderhoud; (§ 22) geldelijk beheer door de distrikts besturen; (§ 23) verantwoording der besturen der kalamiteuse polders aan ingelanden; (§ 28—36) kalamiteus- en vrijverklaring der polders; (§ 39) in werkingtreding der wijzigingen op 1 oktober 1863; (§ 40) uitzondering betreffende Walcheren en Schouwen gedurende een jaar na het in werking komen van de wijzigingen; (§ 41) behandeling van de voordragt van een nieuw reglement door die polders in te zenden; (§ 42) voortduring van het beheer der werken van de kalamiteuse polders op den bestaanden voet tot 1 januarij 1864.

In de memorie van toelichting bij dit ontwerp gevoegd zeggen gedeputeerde staten o. a. dat de leidende gedachte die, in overleg met zijne excellentie den minister van binnenlandsche zaken, aan de ontworpen wijzigingen ten grondslag ligt, in het algemeen deze is:

vooreerst, dat het beheer van, en het toezigt op de kalamiteuse polders behooren te worden teruggebragt onder hen die de naaste belanghebbenden en de door de grondwet geroepenen zijn, behoudens het oppertoezigt des konings; een toezigt strenger en uitgebreider dan gewoonlijk, uithoofde van de voorziening uit 's rijks kas in het tekort op de middelen;

ten andere, dat de regeling van, en de beschikking over de middelen, die binnen de provincie ten behoeve der kalimiteuse polders moeten worden opgebragt, is een onderwerp van provinciaal bestuur.

De gemeenteraad alhier zal aanstaanden woensdag, des namiddags ten half twee ure, weder eene openbare zitting houden, ter behandeling der volgende onderwerpen: missive van gedeputeerde staten, goedkeuring raadsbesluiten; adres van de Kamer en Comp., gebruik van een gedeelte der Zoute gracht; uitgifte van een aarden graf op de begraafplaats aan den heer B. A. Fokker; adres J. A. Sistermans, verzoek om definitief aangesteld te worden als kommissaris van het beurtveer op Bergen op Zoom en Neuzen; adres A. Verdoorn, om aangesteld te worden als beurtschipper op Zierikzee v. v.

Uit het voormalig 4e distrikt dezer provincie schrijft men ons onder dagteekening van 4 dezer:

„Vreemde en voor oningewijden in domeinzaken onverklaarbare voorvallen zijn hier als het ware aan de orde van den dag. Deelde ik u toch weinige dagen geleden mede, na het zoo krachtig als algemeen toegejuicht begin van handelen, het wederom zoo onbegrijpelijk haastig verlaten der door wijlen den generaal van Damme in 1813 en 1827 bedijkte twee polders, thans wordt die geschiedenis nog vreemder en meer ingewikkeld, daar, zoo als ik u met zekerheid kan mededeelen, het domeinbestuur eerlang de onbedijkte Zwin-schorren in een of meer perceelen in het openbaar zal verkoopen.

„Niemand begrijpt alhier zulke met elkander geheel en al in strijd zijnde handelingen. Indien er toch nog bezwaren op de in bezithouding der bedijkte gronden drukken, zoo als uit het schielijk verlaten er van schijnt af te leiden te zijn, dan drukken die immers evenzeer op de in de zelfde koncessie begrepene onbedijkte schorren, waarbij daarenboven nog verschillende kwestiën met mede-eigenaren, uitwaterings-aangelegenheden, ook met Belgie, ongeregeld zijn, en die tot de meer dan waarschijnlijke uitkomst leiden zullen, dat deze heerlijke schorgronden nog jaren lang inproduktief kunnen blijven liggen en, als met vele moeijelijkheden bezwaard, voor luttel geld in handen van waaghalzen en vreemde spekulanten geraken zullen; terwijl de vroeger eerst bepaalde bedijking en daarna verkoop in kleine kavels van 4 tot 10 bunders, de ingezetenen zelve tot aankoop in de gelegenheid zou gesteld hebben, onder opening eener konkurrentie voor het rijk, waaruit zeker duizende guldens, zoo al geen tonnen gouds, meer in de schatkist zouden gevloeid zijn.

„Dezerzijds worden dan ook pogingen aangewend om de regering van haar voornemen te doen terugkeeren en te bewerken dat zij de zoo veel waarde bezittende Zwingronden, zoo als vroeger scheen aangenomen te zijn, eerst na indijking geraamd op f 33,000, in kleine perceelen zal verkoopen, waartoe men meent dat zij zeker zal overgaan zoo zij zich door gewestelijke of lokale deskundigen laat voorlichten."

Jl. donderdag heeft te Zierikzee eene vergadering plaats gehad van de ingelanden van den polder Schouwen. Deze vergadering was belegd tot het bespreken van een reeds lang opgevat plan tot aanleg van eenige grindwegen in dien polder. Bij meerderheid van stemmen is besloten om tot dat einde jaarlijks van 1865 af, gedurende 13 jaren, 25 cent per bunder en voorts, gedurende 9 jaren, 40 cent per bunder zoo wel van het dijkgeschot als van de vroonen te voldoen. Het tot stand komen dezer zaak hangt echter af van de goede gezindheid der belanghebbende gemeenteraden tot het verstrekken eener jaarlijksche bijdrage uit de gemeentekas gedurende 22 jaren. Om het gewigt dezer aangelegenheid meent men echter te mogen vertrouwen dat de gemeentebesturen hunne medewerking niet zullen onthouden, vooral nu de voorwaarden tot het verkrijgen van een renteloos voorschot uit de provinciale fondsen zoo bijzonder gunstig zijn voor de verwezenlijking van het plan.

In ons nommer van 17 februarij jl. melden wij dat zich ook te St. Maartensdijk (Tholen) de besmettelijke keelziekte had voorgedaan. Het is toen niet bij een enkel ziektegeval gebleven; van het begin der maand februarij tot 23 april werden elf personen aangetast, waarvan zes zijn overleden; vier herstelden en één is nog onder behandeling. De jongste lijder was 12 maanden, de oudste 21 jaren oud.

Het diner ten hove, te Amsterdam jl. donderdag gegeven, werd bijgewoond door den kommissaris des konings in Noord-Holland, den burgemeester en de wethouders van Amsterdam en de generaal-majoor Engelbregt van Haarlem. Vrijdag namiddag hield H. M. de koningin receptie van dames.

De audientie werd vrijdag druk bezocht. Ongeveer negentig personen hadden zich doen inschrijven. Op het diner, dien dag ten hove gegeven, waren onder anderen de leden der gedeputeerde staten van Noord-Holland uitgenoodigd.

H. M. de koningin bezocht des morgens de Sophia-school en het museum Fodor, en Z. K. H. de prins van Oranje de ambachtsschool der Maatschappij van den werkenden stand. Aldaar werd den prins een album aangeboden, bevattende onder anderen de naamlijst der leden van het bestuur en der onderwijzers; eene in kleuren geteekende opdragt aan den kroonprins, omgeven met de wapens der provinciën; het portret van Z. K. H. op 18jarigen leeftijd; de afbeelding van het paleis van volksvlijt; afbeeldingen van machineriën, meetkunstige werkstukken, bouwkunstige teekeningen, ornamenten naar pleister enz. De verschillende vervaardigde proeven van beeldhouw-, kunstdraai-, timmer- en boetseerkunst werden door Z. K. H. met belangstelling bezigtigd.

Des avonds woonde de koninklijke famielje het koncert van Amstels mannenkoor, onder direktie van den heer Richard Hol, in het Park bij.

Zaturdag heeft H. M. de koningin een bezoek aan Utrecht gebragt ter bezigtiging van het Diakonessenhuis aldaar. Ten huize van den kommissaris des konings gebruikte H. M. een dejeuner en hield daarna receptie van dames.

Des middags was er in de hoofdstad weder diner ten hove van 36 couverts, waarop ook leden der eerste kamer van de staten generaal genoodigd waren. Des avonds bezocht de koninklijke famielje den stads-schouwburg.

Gisteren morgen heeft de vorstelijke famielje de godsdienstoefening in de Nieuwe kerk bijgewoond, welke door den predikant J. G. Schuuring werd geleid, die tot tekst had gekozen Johannes XIV: 4: „Waar ik henen ga, weet gij, en den weg weet gij." Des middags ten twee ure bezocht zij Natura artis magistra. Des namiddags had er ten hove weder een diner plaats van ruim 60 couverts. Onder de genoodigden bevonden zich de kommissaris des konings in Noord-Holland, de burgemeester, de leden van den gemeenteraad, de leden der regtbank, de plaatselijke kommandant, de kolonel der stedelijke schutterij, de predikant Schuuring enz.

---

* Uit Dordrecht schrijft men ons, 1 dezer:

„Heden vertrokken van hier per eerste boot naar Rotterdam om terstond de reis naar Brielle, de plaats harer bestemming, voort te zetten, de beide kompanjiën artillerie, die gedurende twee jaren alhier garnizoen gehouden hebben. Wat het leedwezen over het vertrek der militairen, die met de burgerij in voortreffelijke harmonie verkeerden, verhoogt is dat er, in weêrwil van de pogingen door het dagelijksch bestuur en bepaaldelijk door den burgemeester bij den minister van oorlog aangewend, geen ander garnizoen hen vervangt en alhier slechts een 20tal manschappen onder één luitenant overblijft, zoo dat we ook deze bron van inkomst en vertier in de stad missen zullen.

„Genoegen doet het mij echter dat ik een verblijdend berigt hiertegenover kan stellen en u wijzen op een blijk van ondernemingsgeest, dat hier is gegeven. Een paar handelaren hebben het voornemen opgevat een schroefbootdienst in het leven te roepen op Amsterdam. Dat plan heeft grooten bijval gevonden want, wordt het verwezenlijkt, dan wordt er voorzien in eene bepaalde behoefte. Er bestond tot nog toe tusschen de derde koopstad des rijks en de eerste geen direkte verbinding. Er is bereids eene kommissie benoemd om de statuten voor de vereeniging, die opgerigt zal worden, te vervaardigen, ten einde dan tot het konstitueeren daarvan over te gaan."

De minister van binnenlandsche zaken heeft ter kennis gebragt van degenen die mogten verlangen tot den in september aanstaande aan te vangen kursus der koninklijke akademie te Delft te worden toegelaten, dat de kommissie, belast met het onderzoek der kandidaten, hare zittingen zal houden in het akademie gebouw te Delft in de volgende maand junij, op de dagen en uren, welke zullen worden bekend gemaakt aan allen, die zich ter bekoming van berigt dienaangaande vóór het einde der loopende maand mei schriftelijk bij den direkteur der akademie zullen hebben aangemeld. De vereischten worden opgegeven in de Staatscourant van 2 dezer.

Tijdens het japansche gezantschap hier te lande vertoefde, hoorde men allerlei sombere voorspellingen over het lot dat die heeren bij hunne terugkomst in hun vaderland te wachten stond. Ten deele zijn die voorspellingen reeds bewaarheid. Wel hebben zij tot dus ver de zoo beruchte buik-operatie niet moeten ondergaan, maar volgens officiële berigten van het zwitsersche gezantschap, in Japan ontvangen, zijn zij reeds van al hunne waardigheden en ambten ontzet.

(*Dagbl. van 's Gravenhage.*)

Dezer dagen werd te Antwerpen te water gelaten het driemast-klipperschip Marnix van St. Aldegonde, de laatste bodem aldaar op de werven in aanbouw.

Naar aanleiding hiervan redeneert de Grondwet van Antwerpen aldus:

„Het afloopen van de Marnix is de laatste stuiptrekking van onzen stervenden scheepsbouw. Laat het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee voltooid, de haven van Vlissingen in verbinding met den Rijnspoorweg gebragt, de haven van

Neuzen ten dienste van Vlaanderen en het noorden van Frankrijk gesteld zijn, — en onze schoone dokken zullen alleen nog kunnen dienen voor de kunstmatige vischteelt, om karpers te vetten enz. En wat doet ons goevernement om dit dreigend gevaar te weren? Niets.

„*Onze regering vindt geen geld voor* aanmoediging van handel en zeevaart, maar wel 100 millioen voor kasteelen en forten, de gouden grendels op het belgische sterfhuis. Het vindt alle jaren 40 millioen voor een nutteloos pronkleger," — enz.

---

* Ook *onze* utrechtsche korrespondent geeft ons verslag van een preek door den heer Spurgeon gehouden. Wij laten het hier volgen:

„Jl. maandag ten half drie ure trad de bekende engelsche prediker Spurgeon in de Domkerk alhier op voor eene zeer talrijke menigte, door belangstelling of nieuwsgierigheid bijeengebragt. *De groote verwachting, omtrent zijne welsprekendheid gekoesterd, werd niet teleurgesteld.* Deze was in hooge mate ongekunsteld en natuurlijk, krachtig en wegslepend. De stem van den redenaar klonk zóó luide en helder, zijn voordragt vereenigde zóó zeer vurige geestdrift met eene kalmte, die het gesprokene voor iedereen geheel verstaanbaar maakte, dat het raadsel voor niemand onoplosbaar bleef, hoe Spurgeon een gehoor van 27,000 zielen aan zijn lippen kan *doen hangen. Hij verdient ten volle den naam van een populair prediker: voor den eenvoudigste spreekt hij niet te hoog,* en den meest ontwikkelde weet hij te boeijen. Van de platheid en onbeschaafdheid, die men hem ten laste heeft gelegd, was ditmaal niets te bespeuren; altijd waren zijne vormen zoowel als zijne taal hoogst beschaafd, en nimmer hoorde men hier zuiverder, voor den vreemdeling meer verstaanbaar engelsch. Doch vraagt men, waardoor hij bovenal die *onweêrstaanbare tooverkracht op zijne hoorders uitoefent, en meer dan iemand anders in Engeland* echt volksredenaar is geworden, dan wijzen wij op zijn onovertroffen talent om afgetrokken begrippen in beelden aanschouwelijk voor te stellen; al het abstracte wordt door hem concreet gemaakt.

„De heer Spurgeon had ditmaal de woorden uit het eerste vers van Psalm XXIII: „de Heer is mijn herder," tot tekst gekozen. Naar engelsche wijze begon hij met de voorlezing en *korte verklaring van den geheelen psalm, om daarna tot zijne eigenlijke rede over te gaan.* Met korte trekken willen wij haren gang aanwijzen, en tevens in een enkel voorbeeld doen zien, hoe oorspronkelijk de spreker is in het kiezen zijner beelden. De somtijds meesterlijke uitwerking van deze lautste kunnen wij hier natuurlijk niet weêrgeven.

„De psalmdichter zegt niet: „ik geloof, ik vertrouw, dat de Heer mijn herder is," maar: „de Heer is mijn herder, ik *weet het.*" Want aan een geloof alleen heeft de mensch hier niet genoeg. Waar het ware geloof gevonden wordt, daar blijft ook de volkomen zekerheid niet achter. Het geloof is als de melk. Laat men deze staan, altijd komt de room op haar bovendrijven. Zoo brengt het geloof altijd de zekerheid met zich; indien niet terstond, dan toch later.

„De tekst doet ons denken aan de voorregten in de waarheid: *„God is mijn herder," opgesloten; aan de pligten, die daaruit voortvloeijen; aan eene vraag, die voor ons van het hoogste belang is.*

„I. De voorregten zijn: 1. Leiding. Is God onze herder, dan is hij onze trouwe leidsman. Velen beschouwen de predikanten als hunne herders, hunne leiders. Maar deze zijn slechts de schapen, die door den herder met beleid zijn voorzien. De andere schapen moeten deze volgen, zoo lang zij *achter den herder gaan; maar wijken zij ter zijde af, dan moet de kudde niet hen volgen, maar den herder.*

„2. Verzorging. De herder verzorgt zijne schapen, laat het hun nooit aan het noodige ontbreken. Zoo ook God.

„3. Bescherming. De herder beschermt zijne schapen tegen elken aanval. — Hier schilderde de spreker met levendige kleuren, hoe eens een oostersche herder zijne kudde verdedigde tegen de woede der wolven en de roofzucht der bedoeïnen. *Maar ik weet nog eene andere geschiedenis, ging hij voort.* Een herder had zijne schapen in de schaapskooi bijeengebragt, toen hij daar buiten een vreeselijk gebrul vernam. Het was de helsche leeuw, uit zijn duister hol gekomen om de schapen te verslinden. De herder wist, dat zij verloren waren, zoo hij den vijand niet overwon. Hij plaatste zich aan den ingang der stal, en waagt zijn eigen leven in de bloedige worsteling. Zijne handen en voeten worden doorwond, *uit zijne zijde stroomt het bloed, maar eindelijk, onder den uitroep: „het is volbragt!" werpt hij zijn geduchten tegenstander verslagen ter neder.*

„II. Is God onze herder, dan rusten wederkeerig pligten op ons. 1. Gehoorzaamheid. De schapen volgen getrouw het bevel van den herder. — Men heeft mij gezegd, zeide Spurgeon, dat sommige schapen altijd nabij den herder blijven, *terwijl andere gewoonlijk op een afstand volgen.* Maar *dan werpt hij somtijds met een steentje* en kwetst het schaap, om het tot voortgaan aan te sporen. Want de herder denkt: „een gewond schaap is beter dan een verloren." Zoo doet God ook dikwijls met ons.

„2. Vertrouwen. Het is dwaasheid, God niet te vertrouwen. — Wij noemen de schapen domme, onnoozele dieren; maar zoo eens een hunner hier op den kansel stond en ons *kon toespreken, het zou tot ons zeggen: „domme, onnoozele menschen, die niet op uwen herder vertrouwt!"* (Dit beeld, hoe natuurlijk overigens, was in Spurgeon's rede het eenige, dat tot het platte naderde.) — Wij scheppen ons zelven steeds zoo veel bezwaren; met het tegenwoordige niet tevreden, bekommeren wij ons om menigen hinderpaal, dien wij in de toekomst verwachten. Maar wij moeten doen gelijk Leonidas, die bij de Thermopilae zich niet bekommerde om het talloos heir, *dat hem nog niet bereiken kon, maar die zijne vijanden één voor één nedersloeg.* — Ik reed eens door eene zeer drukke straat van Londen, zeide de spreker, en werd bevreesd vooral het gewoel en geschreeuw en gedrang. Aan den koet[illegible] mijne angst te kennen, maar hij antwoordde: „Zijt [illegible] onder mijne leiding, welnu, neem dan zelf de teugels in handen!" Zouden wij zoo tegen God durven zeggen, dat wij onder Zijne leiding niet gerust zijn?

„3. Liefde. Gelijk de schapen hun herder liefhebben, zoo moeten wij het God. Onze godsdienst is een godsdienst der liefde. Zij heeft geen behagen in twisten. Niet door logika, maar *door leven; niet door rhetorika, maar door liefde moeten wij hare zaak verdedigen. Christus moeten wij hebben,* hem geheel, hem alleen: zonder hem beteekent de doop niets, orthodoxie niets, kerkgaan niets, psalmzingen niets, enz.

„III. Zijt gij een der schapen? Want niet allen behooren er toe. Wilt gij weten, waaraan de schapen te herkennen zijn? Zij hebben den herder lief en volgen hem; zij zoeken elkanders gemeenschap; zij zijn zachtmoedig en vredelievend. *Door uiterlijkheden wordt men niet in hen herschapen.* Het doopwater op het *voorhoofd maakt niemand tot een schaap* van God. Wasch den neger zoo lang gij wilt, gij zult hem niet blank maken, want de natuur zijner huid is zwart.

„Ten slotte drukte de heer Spurgeon zijn leedwezen uit, dat hij zijne toehoorders niet in hunne moedertaal had kunnen toespreken. De tijd heeft mij ontbroken, zeide hij, om ze zoo spoedig te leeren. Maar wilt gij engelsch leeren en dan *tot mij komen, zoo zal ik voor u prediken zoo menigmaal gij* het begeert.

„Ons verslag van deze rede is zeer gebrekkig en onvolledig. Wie Spurgeon niet zelf gehoord en gezien heeft, kan zich onmogelijk eene voorstelling maken van den indruk dien zijne welsprekendheid maakt."

Nekrologie.

Woensdag overleed te Groningen de heer F. C. de Greuve, emeritus hoogleeraar in de letterkundige fakulteit aan de hoogeschool aldaar. Tijdens onze vereeniging met België aan het Collegium philosophicum te Leuven als leeraar geplaatst, verloor hij door de revolutie die betrekking, maakte zich sedert als een hooggeschat beoefenaar der systematische wijsbegeerte *bekend en werd hooggeacht om de vriendelijkheid en* den eenvoud zijner manieren. *Verschillende geschriften zijn* door hem uitgegeven, zoo als de brieven tegen de meeningen van Ph. van Heusden omtrent de wijsbegeerte en bepaaldelijk over de metaphysica. Verder heeft hij tegen de filosofische theoriën van Straus geschreven en nog verleden jaar gaf hij eene handboek voor de redeneerkunde uit. Wel door weinig, maar meest door keurige stukken heeft hij ook getoond eene *groote dichtgave te bezitten. Hij bereikte den ouderdom van* bijna 71 jaren.

Kerk- en schoolnieuws.

Door het provinciaal kerkbestuur van Zeeland is tot afgevaardigde ter algemeene synode voor dit jaar benoemd de heer B. A. Overman, predikant te Heinkenszand, en tot diens plaatsvervanger de heer A. Slotemaker Cz., predikant te Middelburg.

— Het zelfde kerkbestuur heeft in zijne vergadering van 29 en 30 april tot de predikdienst in de nederduitsche hervormde kerk toegelaten de heeren E. G. Hoefer, van Sittard, H. Th. du Saar, van Harlingen, en A. ten Have, van Deventer.

Marine en leger.

Zr. Ms. schroefstoomkorvet Medusa, onder bevel van den kapt.-luit. ter zee jhr. F. de Casembroot, is den 30 januarij jl. *ter reede van Ambon ten anker gekomen en heeft den 4 februarij de reis naar Japan vervolgd.*

— Zr. Ms. schroefstoomschip De Dommel, onder bevel van den luitenant ter zee 1e kl. R. W. G. Arendsen de Wolff, is den 2 dezer van de reede van Hellevoetsluis naar zee vertrokken, ter opvolging zijner bestemming naar Suriname.

Regtszaken.

Jl. zaturdag stond voor het provinciaal geregtshof in Zeeland teregt H. A. Veltman, oud 23 jaren, koopman te Zierikzee, gedetineerd alhier, ter zake van het afleggen van valsche getuigenis in eene boetstraffelijke zaak ten voordeele eener beklaagde.

Het hof heeft hem te dier zake veroordeeld tot eene korrektionele gevangenisstraf van twee jaren en in de kosten.

Gemengde berigten.

Als eene kuriositeit deelen wij den navolgenden, bij het bestuur der gemeente Vriezenveen ontvangen brief mede, *ingezonden door een sollicitant naar de betrekking van hulponderwijzer en luidende als volgt:* „Edel achtbaren heer! — gelet op uwe atvertenssie van den 4 dezer zoo beveel ik mij aan als hulp-onderwijzer van de school, daar ik goed geleerd ben en vooral in aardrijkskunde daar ik nog werkzaam ben geweest toen ik 19 jaar oud ben en P. G. diens en mijne blijdenis algedaan heb als Ued. mij gelieft te denkken daar ik van goed gedrag en goede getuigschriften voorzien ben daar ik thans als huisknecht werkzaam ben maar mij niet aanstaat oom dat ik geen tijd heb om te lezen nog te schrijven de tijd laat mij niet toe meer te schrijven gelieft Uedele mij spoedig te schrijven die zich noemt H. B. . . . ." Dat hij niet beroepen is zal misschien niemand verwonderen.

— Vóór eenige dagen hebben eenige heeren door de voornaamste straten van Londen gereden in een rijtuig dat door een lokomotief getrokken werd, met *eene* snelheid van 20 *mijlen in het uur. De machine* kon gemakkelijk bestuurd *worden.*

— De gemeenteraad te Groningen heeft den prijs der gas aldaar voor partikulieren van 16 op 14 cent per kub. el verminderd.

— De heer Kaiser, hoogleeraar te Leiden, heeft medegedeeld dat thans twee kometen zigtbaar zijn. De eerste is den 11 april ontdekt door dr. Klinkerfues te Göttingen. Zij evenaarde den 23 april in helderheid de sterren van de 6de en 7de grootte, en vertoont zich thans met een afnemend licht in het kruis van het sterrebeeld de Zwaan. De tweede is den 16 april ontdekt door dr. Winnecke op den Palkowa, en voorloopig den 23 en 26 april op het observatorium te Leiden waargenomen. Zij vertoont zich in het sterrebeeld Andromeda en beweegt zich naar de ster ω van dat beeld. Zij is zigtbaar voor het ongewapend oog, maar niet vóór twee ure in den vroegen ochtend en is merkwaardig om haar voorkomen in de veranderingen die zij ondergaat.

— In Frankrijk bestaat, volgens de Jura, nog eene oude gewoonte, volgens welke de peetkinderen gedurende de paaschfeesten bij hunne peters de paascheijeren gaan halen. Te Courteaux *heeft bij die gelegenheid een petekind van 66* jaren zijne paascheijeren gehaald bij zijn *peter, die* 82 jaren oud is, en deze had ook zijne paascheijeren gehaald bij zijn peter die 96 jaren telt.

— Zaturdag morgen, toen de eerste trein, die van Amsterdam te Piet-Gijzenburg aankwam, weder in gang werd gebragt, wilde iemand die van daar naar Rotterdam zich moest begeven, in een der waggons van de 3de klasse stappen, doch *miste den optred, viel daardoor achterover en had het ongeluk* dat de trein over zijne beenen liep, met dat gevolg dat beiden afgesneden werden, zoo dat het ligchaam aan de eene en de beenen aan de andere zijde van de rails bleven liggen.

— Voor eene door de gedeputeerde staten van Groningen uitgeschreven geldleening van f 133,000 tegen 4 percent rente, is slechts f 27,000 ingeschreven.

— In Madagascar behooren de wormen en rupsen tot de lekkernijen der inwoners; *zij worden met geraspte kaas en* eijeren klaar gemaakt, en maken dan een der voornaamste geregten uit, zelfs op de vorstelijke tafel.

— Toen te Parijs het nieuwe Louvre werd gebouwd, heeft men alle façaden van dit grootsche gebouw met eene oplossing van kiezelaarde (waterglas) doortrokken. Thans is dit middel gebleken zoo voortreffelijk te zijn, dat de buitenzijden *van het geheele gebouw kiezelbard zijn. Dien ten gevolge* wordt deze methode tegenwoordig in Frankrijk bij het bouwen algemeen toegepast.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Het verleggen van een gedeelte van, en begrinden van het nog onbegrinde gedeelte van den weg van Axel naar Zaamslag, is aangenomen door den heer A. E. Stubbé, te Sas van Gent, voor de som van f 5900.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Het met ongeduld verwachte antwoord van Rusland is eindelijk aan de drie mogendheden gegeven. Volgens een telegram uit Weenen wordt in het antwoord van Rusland aan Oostenrijk op den voorgrond gesteld dat graaf von Rechberg in allen deele regt had om te onderstellen dat het uiteendrijven der opstandelingen keizer Alexander tot het schenken *van genade zou bewegen (zie de oostenrijksche nota aan Rusland in ons nommer van zaturdag voorkomende).* Dit is ook het geval geweest, maar graaf von Rechberg zal tevens moeten toegeven dat het herstel der rust niet alleen van maatregelen door Rusland te nemen, afhangt, daar vooral de woelingen der revolutionaire partij in het buitenland oorzaak zijn van de poolsche onlusten. Deze moeten vooral de vreemde *mogendheden bedwingen en prins Gortschakoff vertrouwt* dat vooral Oostenrijk krachtig dergelijke woelingen zal tegengaan.

Van de russische nota aan het fransche kabinet kunnen wij slechts den zin opmaken door de vrij wel met elkander overeenkomende inlichtingen der fransche dagbladen. Het antwoord van keizer Alexander aan Engeland ligt nog geheel in het duister. Mag men de geruchten dienaangaande echter *gelooven dan zou dit in minder beleefde vormen vervat zijn* dan het aan Frankrijk toegezondene.

In allen gevalle schijnt ten minste het antwoord van Rusland niet tot een oorlog te zullen leiden; wat het gevolg zal zijn van latere diplomatieke onderhandelingen is nog vrij onzeker en zelfs L'indépendance belge, ten opzigte van oorlogsgeruchten steeds optimistisch denkende, verklaart nog niet *regt te weten hoe de moeijelijkheden welke door het russisch antwoord ontstaan zijn door de diplomatie uit den weg zullen* geruimd worden.

De engelsche regering heeft hare officiële korrespondentie betrekkelijk de poolsche aangelegenheden aan de vertegenwoordigende staatsligchamen bekend gemaakt. Zij maakt te zamen een boekdeel uit van 170 bladzijden, zoo dat wij slechts eenige belangrijke gedeelten uit de stukken van later dagteekening *hebben kunnen zamenvatten, welke onze lezers onder* „Engeland" zullen aantreffen. Merkwaardig is het echter uit die verschillende dokumenten de gevoelens der meeste europesche mogendheden omtrent Polen te leeren kennen; de trapsgewijze verkregene toenadering tot de mogendheden van Oostenrijk, waarvan de moeijelijke positie niet te ontkennen valt, te zien ontwikkelen en vooral het belagchelijke figuur en de verbetene woede van den heer von Bismarck te ontwaren wanneer hij *in zijne notas aan Engeland en Frankrijk* en later in zijne depeches aan de duitsche hoven de beruchte konventie met Rusland deels zoekt te verkleinen, deels als onbeduidend voor te stellen, en deels terugtrekt. Voor hen, die een juisten blik willen slaan in den toestand van het oogenblik, in de verschillende betrekkingen der hoven en in de staatkunde der europesche regeringen in de zoo belangrijke poolsche *kwestie, is deze officiële* korrespondentie *eene merkwaardige* bron.

De National Zeitung van Berlijn bevat eene uitvoerige beschrijving van de aankomst en het verblijf eener russische legerafdeeling te Inowroclaw in Posen, welke door de opstandelingen dezer dagen genoodzaakt werd om op pruissisch grondgebied een toevlugtsoord te zoeken. De russische manschappen werden bij de inwoners ingekwartierd en behielden *hunne wapenen, alles in overeenstemming* met de bepalingen van het koninklijk besluit van 18 februarij. Zij werden later over Thorn en Alexandrowo weder naar russisch grondgebied geleid. De liberale partij in Pruissen wordt door dergelijke gebeurtenissen telkens meer en meer verbitterd tegen de regering en ziet de toekomst des vaderlands ten gevolge van de onhandigheden des heeren von Bismarck steeds zeer duister in.

Het schijnt overigens dat de poolsche opstand, terwijl zij na

de nederlaag van Langiewicz de laatste krachten inspande tegen de russische troepen, door Frankrijk weder eenigzins in staat is gesteld om den guerrilla-oorlog te blijven voeren. Bijna alle poolsche afdeelingen toch worden thans gekommandeerd door fransche officieren, terwijl de wapenen evenzeer van fransch model blijken te zijn. Het verdient opmerking dat Napoleon den opstand heimelijk schijnt aan te stoken en toch Rusland zulk eene noodelooze beleefdheid in het antwoord op de fransche nota in acht heeft genomen.

Vrijdag avond is de sultan van Turkije van zijne reis terug gekeerd. Hij werd ontvangen met salvos uit het geschut, terwijl de dignitarissen des rijks en het corps diplomatique bij zijne aankomst tegenwoordig waren. Des avonds waren de stad en de Bosphorus geïllumineerd.

Volgens de laatste tijdingen uit Amerika was de vloot der gekonfedereerden nog altijd in de nabijheid van Charleston en verkeerde men steeds in het onzekere of zij nogmaals eene poging zou wagen om zich onder het geschut der kustbatterijen een weg te banen naar de vijandelijke vesting. Te New-York was het gerucht in omloop dat Puebla, zonder zich over te geven, eene belegering van tien dagen en een hevig bombardement had weerstaan en de fransche krijgsmagt tweemalen storm geloopen had, doch telkens met verlies was teruggeslagen.

Engeland.

De openbaarmaking der officiële korrespondentie omtrent de poolsche aangelegenheden door de engelsche regering, heeft in Engeland grooten indruk gemaakt en de oorlogzuchtige geruchten, welke in de laatste dagen Europa in spanning hielden, doen vermeerderen. Het ministeriëel orgaan, The globe, verklaart zelfs dat niemand zich bij de lezing der gewisselde stukken zal kunnen ontveinzen dat de europesche vrede sedert drie maanden voortdurend in gevaar is geweest en dat gevaar nog volstrekt niet verdwenen is. Plaatsgebrek verbiedt ons alle deze dokumenten in hun geheel mede te deelen, doch wij willen de belangrijkste daarvan zoo getrouw mogelijk in een kort resumé zamenvatten, daarbij de opmerking makende dat de laatste stukken betrekkelijk de door Rusland verleende amnestie als de merkwaardigste mogen beschouwd worden.

Toen de geweldadige rekrutering den poolschen opstand in het leven geroepen en Europa met verontwaardiging had vervuld, had er op 21 februarij een onderhoud plaats tusschen lord Napier, engelsch ambassadeur te St Petersburg, en prins Gortschakoff, waarbij deze — en hierdoor zien wij bevestigd wat reeds in die dagen werd gemeld — verklaarde dat deze handeling geen ander doel had gehad dan zich te ontslaan van een aantal verdachte en vijandelijke personen en aldus de plannen des keizers tot administratieve hervormingen gemakkelijker te maken. Overigens verzekerde prins Gortschakoff dat de markies Wielopolski dezen maatregel had aangeraden en daarvan het initiatief genomen.

Naar aanleiding van het aan Pruissen gedaan voorstel — in ons nommer van 7 april voorkomende — om insgelijks eene nota te zenden aan de russische regering gelijk de drie mogendheden voornemens waren, schreef de engelsche ambassadeur te Berlijn aan lord Russell daaromtrent het volgende:

„De heer von Bismarck zeide mij dat hij geene mededeelingen had gedaan aan graaf Bernstorff in antwoord op uwe depeche, en ik reeds door zijne gezegden omtrent de positie van Pruissen ten opzigte van Polen en omtrent de gevaren voor die mogendheid aan een onafhankelijk poolsch koningrijk verbonden, de overtuiging had moeten erlangen dat de pruissische regering bij Rusland niet zou aandringen om maatregelen te nemen, wier onvermijdelijk gevolg de herstelling der poolsche nationaliteit zou zijn, en daardoor Pruissen in de noodzakelijkheid te stellen om zijne legermagt tot honderd duizend man te vermeerderen.

„De heer von Bismarck voegde er bij dat de door Engeland en Frankrijk aangeradene koncessiën de polen niet zouden bevredigen; dat al het verkregene slechts een middel voor hen zoude zijn om tot onafhankelijkheid te komen en alle krachten in te spannen om Pruissen, Rusland en Oostenrijk te berooven van hunne poolsche provinciën. De engelsche regering kan derhalve niet verwachten dat Pruissen met haar in overeenstemming zal handelen om maatregelen uit te lokken, welke naar zijne meening tot dergelijk resultaat moesten leiden."

Op 4 april werd Pruissen uitgenoodigd om ten minste zijne adhesie te schenken aan de notas der drie mogendheden, welke op diplomatieke wijze ten gunste van Polen bij de russische regering werkzaam wilden zijn. Uit een brief van den engelschen ambassadeur in Pruissen, sir Buchanan, aan lord Russell blijkt dat de heer von Bismarck daartoe niet te bewegen was, niettegenstaande sir Buchanan er op gewezen had dat Pruissen, evenzeer als Oostenrijk, door zijne houding omtrent Polen de sympathie van Europa moest trachten te verwerven. De heer von Bismarck antwoordde evenwel „dat het voor Pruissen ondoenlijk was om de politieke gedragslijn te verlaten, welke het in de twee laatste jaren had gevolgd en — na zoo dikwijls de aandacht des russischen keizers te hebben gevestigd op de onvermijdelijke gevolgen der aanmoediging gegeven aan de polen bij het trachten naar eene natjonaliteit — thans een beroep op hem te doen om aan de polen de voor hen gevraagde autonomie te verleenen."

Wanneer wij de dokumenten, waarbij Zweden en Italië vooral hunne adhesie schenken aan de voornemens der drie mogendheden in de poolsche aangelegenheden, met stilzwijgen voorbijgaan, stippen wij kortelijk aan dat eene depeche van 6 april de verklaring bevat van prins Gortschakoff, waarbij in duistere bewoordingen werd te kennen gegeven dat de rekrutering niet zou worden herhaald. In eene andere depeche wordt door lord Napier gewezen op het enthusiasme der bevolking te St. Petersburg om alle geweldadige vreemde interventie met kracht tegen te gaan.

Op 10 april had er een onderhoud plaats tusschen den russischen ambassadeur, den baron Brunnow, en graaf Russell, waaromtrent onder de stukken door den minister het volgende wordt gemeld. De baron Brunnow betoonde zich zeer voldaan over de omstandigheid dat het engelsch goevernement tot grondslag der depeche aan zijne regering het traktaat van Weenen zou nemen en vroeg of deze van vredelievenden aard zoude zijn. De minister verklaart daarop te hebben geantwoord dat de engelsche regering volstrekt geene overeenkomst met andere mogendheden had gesloten, welke niet met vredelievend doel tot stand was gebragt. „De mededeeling der engelsche regering — zeide ik hem — zou echter door de russische regering, even als de voorgestelde overwegingen van 2 maart slecht ontvangen kunnen worden. De poolsche opstand zou zich kunnen uitbreiden en de van beide zijden bedrevene wreedheden zouden kunnen toenemen. Als in dergelijk omstandigheden de russische keizer alle pogingen van toenadering mogt laten varen zouden er gelijk ernstige verwikkelingen kunnen ontstaan, waarvan de uitgebreidheid thans nog niet te voorzien is." De baron Brunnow antwoordde daarop dat de keizer jegens Polen welwillend gezind was, maar „dat er plannen bestonden om de kaart van Europa te herzien met vergoeding aan Rusland." Rusland zou echter nimmer tot de uitvoering van dergelijk plan toetreden en geene enkele vergoeding willen aannemen. Het zou de bestaande grensscheidingen in Europa handhaven en hij (baron Brunnow) vertrouwde dat Engeland het zelfde doen zou. Het antwoord des engelschen ministers bestond in de verzekering dat dit vertrouwen niet te vergeefs zou zijn, terwijl echter Rusland zelf dikwijls het initiatief heeft genomen om veranderingen van grondgebied voor te stellen of te bewerkstelligen.

Toen het officiëel orgaan van Rusland op 12 april de afkondiging bevatte van de veel besprokene amnestie, verleend aan allen die deel genomen hadden aan den opstand in Polen en vóór 1 mei de wapenen nederlegden, behalve de schuldigen aan andere misdrijven en de deserteurs, werd hiervan door lord Napier, engelsch ambassadeur te St. Petersburg, aan lord Russell berigt gezonden. In zijne missive wijst lord Napier op de duisterheid in het stuk ten opzigte van de opstandelingen die zich reeds in handen der russen mogten bevinden; bejammert het dat in de keizerlijke proklamatie niet meer openhartigheid wordt betoond, en meent dat daarin de fout der geweldadige rekrutering had behooren erkend te zijn en maatregelen beloofd om zulks in het vervolg te voorkomen. Overigens meent lord Napier dat de vreemde interventie de uitvaardiging dezer proklamatie zoo niet uitgelokt, toch ten minste verhaast heeft.

In het antwoord van lord Russell van 24 april worden als resultaat van de overwegingen der engelsche regering de volgende twee opmerkingen medegedeeld: De regering meent dat in de uitvaardiging eener amnestie eerst dan de waarborg gelegen is van het herstel des vredes en van een geregeld bestuur over Polen: 1. als de opstandelingen volkomen verslagen zijn en slechts eene belofte van amnestie afwachten om naar hunne haardsteden terug te keeren en 2. als de amnestie vergezeld gaat van geloofwaardige beloften om de rampen, welke oorzaak geweest zijn van den opstand, zoo veel mogelijk weg te nemen, zoo dat de opstandelingen kunnen zien dat zij hun doel bereikt hebben.

Terwijl lord Russell het eerste onaannemelijk acht, bepaalt hij zich tot de overweging van het laatste punt, en meent dat de belofte in de keizerlijke proklamatie vervat „om ook thans nog de bestaande staatsinstellingen te handhaven en tot hare nadere ontwikkeling bij te dragen als zij door den tijd zullen beproefd zijn, volgens de behoeften van den tijd en des lands" voor de polen niet zeer bevredigend is. Immers, terwijl die bedoelde staatsinstellingen werden gehandhaafd heeft men op willekeurige wijze twee duizend jongelieden des nachts weggevoerd ter krijgsdienst, met schending der wet van 1859. Men kan dus geen rust verwachten als men zelfs onder vigeur dier instellingen, waarvan men de handhaving belooft, onschuldigen als misdadigers behandelt, in het leger inlijft en naar ver verwijderde streken voert zonder vorm van proces en zonder publiciteit.

Er ontbreekt derhalve in de keizerlijke proklamatie het allereerste waardoor de polen weder tot onderwerping zouden kunnen bewogen worden.

Frankrijk.

De antwoorden der russische regering op de notas der drie mogendheden betrekkelijk de poolsche kwestie zijn eindelijk op 30 april te Weenen en op 1 mei te Parijs aangekomen. De juiste inhoud daarvan is nog niet bekend en slechts uit de opinie der fransche dagbladpers daaromtrent is op te maken in welken geest het antwoord aan Frankrijk vervat is.

Het dagblad La France zegt daaromtrent het volgende:

„Het antwoord van Rusland op de nota door den hertog de Montebello aan prins Gortschakoff gerigt, is gisteren te Parijs aangekomen. Wij meenen te kunnen verzekeren dat deze nota de meest vriendschappelijke gevoelens voor Frankrijk en een krachtigen verzoeningsgeest ademt. Er bestaat derhalve reden om te gelooven dat deze goede gezindheid van Rusland tot eene oplossing der kwestie zal leiden, gunstig voor Polen zoo wel als voor den vrede in Europa."

La pays bevat omtrent het russisch antwoord de volgende regelen:

„Het antwoord der russische regering op de fransche depeche is gisteren te Parijs aangekomen. In dit antwoord geeft de minister van buitenlandsche zaken te St. Petersburg blijk der goede gezindheid van zijn goevernement ten opzigte van Polen en uit den wensch om aan het verlangen der mogendheden te voldoen voor zoo ver zulks overeen kan komen met de zorg voor eigen veiligheid en waardigheid.

„De geest waarin dit antwoord gesteld is, mag in het algemeen als vredelievend beschouwd worden, terwijl de kabinetten van Londen en Weenen eene depeche hebben ontvangen in den zelfden geest van verzoening opgesteld."

La patrie meent „dat in de russische nota wordt gezegd dat de hoofdbeginselen van keizer Alexander in allen deele overeenkomen met die van keizer Napoleon en slechts de wijze van toepassing nog slechts het onderwerp behoeft te zijn van gedachtenwisseling."

Le nord gelooft evenzeer dat in het russisch antwoord een onbetwistbaar blijk wordt gegeven van het vertrouwen hetwelk door keizer Alexander in keizer Napoleon wordt gesteld ten opzigte van de vredelievende oplossing der kwestie, welke Europa in spanning houdt.

Volgens de inlichtingen van L'indépendance belge omtrent het russisch antwoord, zou keizer Alexander de beleefdheid zoo ver hebben gedreven om het fransch kabinet dank te zeggen voor de belangstelling waarvan de gedane stap getuigt en, herinnerende aan de moeijelijkheid om in onderhandeling te treden alvorens de opstandelingen de wapenen zullen hebben nedergelegd, den wensch uiten om tot overeenstemming te geraken omtrent de middelen om het bloedvergieten in Polen te doen ophouden.

Dit antwoord — gaat het belgisch blad voort — hebben wij reeds lang voorzien met de moeijelijkheden welke daarvan het gevolg zullen zijn. Thans zal eerst moeten blijken of de zamenwerking van Oostenrijk, Engeland en Frankrijk op hechte grondslagen steunt. Immers, het zal thans niet genoeg zijn dat het Tuilleriën-kabinet de grenzen der koncessiën afbakent welke van Rusland geëischt worden, maar het zal zich daaromtrent nog moeten verstaan met de kabinetten van Londen en Weenen. De toestand is derhalve zeer moeijelijk en wij weten waarlijk niet door welke middelen de diplomatie daarin zal kunnen voorzien.

MENGELINGEN.

Eene waardige stichting?

„Het pleit voor de zich langzamerhand ontwikkelende en zoo wenschelijke zelfstandigheid van ons volk, dat men in verscheidene steden weigert gevolg te geven aan een last dien men niet van ganscher harte kan op zich nemen, en dat de naam van een hooggeboren en hooggeacht persoon bij velen niet genoeg is om hen tot een ander gevoelen te brengen. Onder Willem I zou dit anders geweest zijn. De vader wilde en de kinderen gehoorzaamden, zoo als dit onmondigen betaamde, die onder zijne beschermende en alles beheerschende magt stonden. Maar juist omdat men dit laatste afkeurt, wil men het nu niet vereeuwigen. De overtuiging zal, wij hopen het, meer en meer veld winnen, dat het plan tot het oprigten van een gedenkteeken voor november 1813 verkeerd is ondernomen. Er moeten geen voorstanders van het afgekeurde beschermende stelsel aan het hoofd staan; de „Industriëel", die zoo weinig de ware belangen van industrie en handel kent, moet niet met de weinig gelezene Staatscourant het orgaan zijn waardoor den volke wordt medegedeeld wat men goedvindt niet geheim te houden. Dat is het middel niet om zulk eene zaak aan te bevelen en waarlijk populair te maken. Dat is eene poging die moet mislukken. Nog leeft bij het volk de herinnering aan 1813; nog is ieder nederlander gehecht aan het huis van Oranje: maar ook de fouten, door koning Willem I begaan, zijn, even goed als zijne verdiensten, in het ware licht gesteld. De wetenschap heeft over beiden haar regtvaardig vonnis geveld, en te vergeefs is het streven van eenige weinigen om hare uitspraken te vernietigen."

Zoo schreef een onzer korrespondenten dezer dagen, en gaarne stemmen wij met hem in. Maar terwijl het nu nog altijd vrij duister is wat wij te verstaan hebben onder de leus door de „hoofdkommissie tot de oprigting van een nationaal gedenkteeken voor november 1813 enz." aangenomen; terwijl wij ons nog verliezen in gissingen naar het geheimzinnige „november 1813 enz." waardoor toch immers de natie geïnspireerd moet worden tot de voorgestelde gedachtenisviering; terwijl men derhalve zich nog niet regt rekenschap weet te geven van het voorwerp dier nationale gedachtenisviering, verdiept men zich reeds in beschouwingen over de beste wijze waarop dat in nevelen gehulde „november 1813 enz." het doeltreffendst kan herdacht worden.

Laat ons zien of er eenig licht opgaat uit „Eene waardige stichting," eene brochure welke de heer H. Nijgh te Rotterdam heeft „doen opstellen" volgens „gegeven données" door den „gepensioneerden majoor" W. P. D' Auzon de Boisminart. Deze toch geeft eene verklaring van eene herinnering aan „november 1813 enz." en wel als eene herinnering „aan de dagen, waarin Nederland hersteld werd en de rei der onafhankelijke staten en zijne nationaliteit herkreeg." Heeft de hoofdkommissie te 's Gravenhage deze verklaring gegeven of aangenomen? Wij betwijfelen het, maar de bedoelde brochure stelt deze hypothese op den voorgrond en bij de beschouwing daarvan willen wij het zelfde uitgangspunt kiezen.

De schrijver dezer brochure vraagt: „wat heeft de natie aan de standbeelden en zuilen, die men hier en daar vindt." Het zijn niets meer dan teekenen tot herinnering aan personen of feiten, welke onnoodig zijn. De schrijver laat dergelijke personen of feiten liever „van zelven" voortleven in de harten des volks, en toont daardoor al eene bijzonder hooge mate van bijna bovenmenschelijke voortreffelijkheid bij de natie te onderstellen. Wanneer hij vraagt „wat de natie heeft aan standbeelden en zuilen," dan zouden wij hem kunnen antwoorden dat deze den kunstzin en het schoonheidsgevoel van Nederlands volk kunnen ontwikkelen en zuiveren, wanneer zij niet zoo smakeloos zijn als de meeste der bestaande. Dat de natie in kunstzin nog op geene duizelingwekkende hoogte staat zullen wij niet behoeven te betoogen. In bedoelde brochure wordt gesproken over den praktischen zin onzer natie en zekerlijk zij is wel te waarderen, maar door al te praktisch te wezen wordt men een eenzijdig en vergeet men da ter waarlijk toch nog iets anders op de wereld bestaan moet dan hetgeen interest afwerpt of „daadwerkelijk" nut bezit. En al wordt nu de „daarstelling (?) van een steenen of metalen voorwerp zonder leven" door de brochure afgekeurd o. a. omdat zulks „niet den minsten indruk kan maken in den vreemde" (!?) gelooven wij toch dat het nationaal gevoel zich — niet door een standbeeld voor Willem I — maar door een grootsch gedenkteeken op geschikte wijze kan uiten.

De brochure gelooft het niet. De gepensioneerde majoor wil een „asyl voor den krijgsmansstand" stichten ter herinne-

ring aan november 1813 enz. Een „kunstmuseum" wil de schrijver niet „omdat de inrigting een karakter behoort te hebben, dat betrekking heeft op de gelegenheid die tot de stichting gebruikt is. De kunst heeft toch niet bijgedragen tot herstel van onze onafhankelijkheid." Toegegeven voor een oogenblik; — derhalve geen „kunstmuseum," ook geen „inrigting van wetenschap," maar een „asyl voor den krijgsmansstand." Heeft deze dan in 1813 het herstel onzer onafhankelijkheid te weeg gebragt? Neen zegt de schrijver eene bladzijde verder „maar wij konden *toen* steunen op vreemde legers, hetgeen niet altijd het geval zijn zal." Dit is wat al te ongerijmd, na zoo meedoogenloos den staf te hebben gebroken over een „kunstmuseum" en eene „inrigting van wetenschap" omdat wij door kunst noch wetenschap onze onafhankelijkheid hebben herkregen, en verzachtend laat de schrijver er derhalve nog deze onbeduidende zinsnede op volgen: „Ook is wel degelijk in 1813 de steun van het eigen militair element niet versmaad en ook niet ongebruikt gebleven!"

Wij achten den krijgsmansstand hoog en gelooven tevens dat een „asyl" ten zijnen behoeve eene zeer nuttige instelling zou kunnen wezen, maar om haar als eene geschikte uiting te beschouwen ter gedachtenisviering „aan de dagen waarin Nederland hersteld werd in de rei der onafhankelijke staten en zijne nationaliteit herkreeg" gelooven wij dat men zoowel militair als fransch bloed in de aderen moet hebben.

De schrijver ziet „in den soldaat den wachter voor onze onafhankelijkheid." Dit denkbeeld achten wij evenzeer fransch en onjuist. Niet de soldaat in de eerste plaats is de waarborg onzer onafhankelijkheid maar nationaliteitsgevoel, vaderlandsliefde, regtschapen burgertrouw en dergelijke volksdeugden, zonder welke zelfs een talrijk leger al zeer weinig zou baten.

Dat dan toch een asyl voor den krijgsmansstand niet het middel zij tot uiting van eene herinnering aan november 1813!

HANDELSBERIGTEN.

Meekrapprijzen.

ROTTERDAM 4 mei. Bij eene stille markt bleven de prijzen onveranderd.

Graanmarkten enz.

AMSTERDAM 4 mei. Tarwe en gerst onveranderd. Raapolie op zes weken f 49¼. Lijnolie op zes weken f 44¼.

ROTTERDAM 4 mei. Tarwe en paardenboonen 20 cent lager, gerst en erwten 20 en bruine boonen 50 cent hooger. Overigens onveranderd.

AXEL 2 mei. Tarwe f 8,85 a f 9,35; Rogge f 6,35 a f 6,65; Wintergerst f 5,60 a f 5,90; Zomer dito f 4,95 a f 5,30; Haver f 3.— a f 3,35; Paardenboonen f 5,80 a f 5,95; Duivenboonen f 5,15 a f 6,35; Bruineboonen f —.— a f —,—; Groene erwten f 6,30 a f 6,70; Gele dito f 6,05 a f 6,55; Graauwe dito f 5,60 a f 6,35; Boekweit f 5,60 a f 5,85.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 4 mei.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	63⅜
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	—
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	147
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	100⅛
	Certifik. Hope & co.	4	„	76¾
	dito dito 1855, 6de serie	5	„	90¼
	dito	6	„	53⅛
	Aand. spoorweg			203½
	Leening 1860	4½	„	90⅛
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje.	Obligatien	2	„	46⅜
	dito binnenlandsch	3	„	50
	Certifik. coupons bewijzen			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	64¼
	dito amsterdamsche	5	„	82¾
	dito nationale	5	„	67⅛
	dito 1847/1852	2½	„	32⅝
	Bank aktien	3	„	—
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	56¾
Portugal.	Obligatien	3	„	47⅞
	dito nieuwe	3	„	46⅛
Grenada.	dito			16¾
Venezuela.	dito	2½	„	23
Illinois.	dito	7	„	76¾
Mexiko.	dito	3	„	34⅝
Griekenl.	dito 1824/1825	5	„	27¾

Coupons en losbare obligatien.

AMSTERDAM 30 april. Metalliek f 25,30; Napels. f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,67½; Engelsche Port. f 11,67½; Fransche f 55,50; Belgische f 55,62½; Pruissische f 34,56¼; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons perfr. f —,—; Hamburger Russen f 34,12½; Russische in zilveren roebels f 34,75; Poolsche in fl. f 26,37½; Nationale metalliek 28,10; Dollars f —,—.

WELDADIGHEID.

De ondergeteekenden nemen de vrijheid ook hier de christelijke liefdadigheid in te roepen ten behoeve van vier Weezen van fatsoenlijke Waalsche Familie, voor welke reeds eenige giften zijn ingekomen, doch die zonder meerdere hulp ten laste der armenkas zouden moeten komen, terwijl men hen zoo gaarne eene opleiding wenschte te geven, die hen in staat kon stellen zelve in hun onderhoud te voorzien. Tot het ontvangen van liefdegaven hebben zich mede bereid verklaard de heeren Predikanten J. H. GERLACH en F. P. J. SIBMACHER ZIJNEN.

Leerdam, 25 April 1863.

H. R. VOGELSANG, Burgemeester.
U. J. W. ROLDANUS } Predikanten.
J. G. DIELH

ADVERTENTIEN.

VIJF-EN-TWINTIGJARIGE ECHTVEREENIGING
VAN
JANNIS KARELS
EN
SUZANNA RISSEEUW.
Oostburg, 2 Mei 1863.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER E. J. MACHIELSE, geliefde Echtgenoot van
C. J. KRUYSSE.
Middelburg,
den 3 Mei 1863.

Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, mijne geliefde Echtgenoot C. P. DE KOSTER, in den ouderdom van vijf-en-veertig jaren.
Middelburg,
den 4 Mei 1863.
J. P. SIMONS.
Eenige kennisgeving.

Gevoelig voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, mij en de mijnen betoond na het droevig overlijden mijner zeer beminde Gade, betuig ik, ook namens mijne Behuwd-Ouders, Broeders en Zusters, den hartelijksten dank.
Veere,
den 3 Mei 1863.
J. J. BERTEL Kz.
Godsdienst-onderwijzer.

Door den Hoogen Raad der Nederlanden zijn, op den 9 April 1863, aan WILHELMINA FREDERIKA MARIA JONG, Dochter van CHRISTIAAN FREDERIK JONG en van CATHARINA ELISABETH BAARE, wonende te Middelburg, verleend Brieven van meerderjarigverklaring, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 21 April 1863, no. 83, geregistreerd 24 April 1863, welke haar geven al de regten bij de wet aan Meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van art. 478 Burgerlijk Wetboek.
KRAIJENHOFF,
Procureur voor den Hoogen Raad.

Bij den ondergeteekende, AGENT der **Nederlandsche Maatschappij van Algemeene Rente-verzekering**, opgerigt in 1845, worden betaald de tot zijn Agentschap behoorende COUPONS van Renten, verschenen den 1 Mei 1863; voorts is bij hem ter inzage nedergelegd de BALANS over 1862; terwijl de deelneming in de **6de Societeit** dezer zeer gunstig werkende Maatschappij blijft geopend.
Middelburg, den 2 Mei 1863.
J. VERHEY.

COMMISSARISSEN der ZEEUWSCHE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ, gevestigd te **Zierikzee**, brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat op Donderdag den 7 Mei eerstkomende, des middags ten één uur, ten huize van W. G. ZANDVOORT, door hen Rekening en Verantwoording zal worden gedaan hunner administratie over den jare 1862, mitsgaders Verslag van den gunstigen staat dezer Maatschappij, en noodigen alzoo bij deze de Deelhebbers uit, om deze Vergadering met hunne tegenwoordigheid te vereeren.
Commissarissen voornoemd,
De tijdelijke voorzitter,
M. C. DE CRANE.
Op last derzelve,
De Boekhouder,
Mr. JAC. S. BOEIJE.

AANBESTEDING.

De CENTRALE DIRECTIE van Walcheren zal op Donderdag 7 Mei 1863, des voormiddags 11 ure, in haar lokaal in de Abdij te Middelburg, *bij enkele inschrijving*, in het openbaar aanbesteden:

Het maken van het navolgende IJZERWERK, ten dienste der paalwerken aan de Noordwatering, uit aldaar voorhanden zijnde ijzeren staven, te weten:
40280 stuks vierkante **Schroefbouten**,
5000 „ **Hakkelbouten**,
100 „ **Puntbouten**
en 1000 „ **Ringen**;
alles volgens bestek en voorwaarden, welke van heden af ter Griffie der gemelde Directie voor de gegadigden zullen ter visie liggen.

Inmiddels zijn inlichtingen te bekomen bij den Oppercommies der Directie te Middelburg, terwijl nadere aanwijzing in loco kan worden gevraagd en verkregen bij den Commies der Watering te Westkapelle, op Maandag, Dingsdag en Woensdag, welke aan den dag der besteding voorafgaan.
Middelburg den 23 April 1863.
De Centrale Directie voornoemd,
A. CALAND, President.
J. P. VAN VISVLIET, Griffier.

VERKOOPING VAN MEUBELAIRE GOEDEREN,
Woensdag den 6 Mei 1863, in het **Klein Schuttershof** alhier, ten overstaan van den Notaris D. VERHULST, van eenen sindelijken INBOEDEL, bestaande in Mahonie en Eikenhouten Meubelen, als: Kabinetten, Chiffonnières, Buffetten, Canapé, Kleerkasten, Ledekanten, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, een staande Klok, Pendules, Vloerkleeden, Karpetten, [illegible] Koper, Tin, Blik- [illegible]

---

en Verlakwerk, Damast Tafelgoed, gemaakt Goud- en Zilverwerk en Diamant; — voorts eene Cuisinière, Vuurhaarden en meer andere Goederen.

Dingsdag te voren, van 9 tot 12 en van 2 tot 5 ure, te zien. Zindelijke Goederen kunnen nog worden bijgebragt.
J. DE SCHINKEL,
Ondernemer van openbare Verkoopingen en Boedelschikker.

PUBLIEKE VERKOOPING
op Vrijdag den 8 Mei, des voormiddags ten 10 ure, op den Schoorsteenvegers Singel bij den Stoom-Houtzaagmolen, van eene aanzienlijke partij **GEZAAGD HOUT**, benevens eene partij **AFBRAAK**, als: Kozijnen met Ramen en Deuren, vier Broeiramen enz.

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Dingsdag 19 Mei 1863, 's avonds 8 ure, in het NEDERLANDSCH LOGEMENT in de Abdij te Middelburg, van een aldaar, goed gebouwd en goed ingerigt
HUIS, ERF EN VERDERE GEVOLGEN,
op de Londonsche Kaai, H no. 65, thans bewoond door den Heer SISTERMANS. — Ter bezigtiging op den dag der Verkooping, van 10 tot 4 ure, op vertoon van een *kosteloos* bewijs van toegang, door genoemden Notaris uit te reiken. Overigens op uitgezette Kaarten, bij gezegden Notaris verkrijgbaar, nader aangewezen.

TERSTOND **EEN HUIS** TE HUUR op de Pottekaai te Vlissingen, letter K no. 180.

UIT DE HAND TE KOOP een gedresseerde **BOK** met Span en fraai bewerkt **BOERENWAGENTJE** met Huif. Adres te Vlissingen, Nieuwstraat, H no. 175.

TE KOOP
een solide ruime TENTWAGEN, geschikt voor vier Personen. — Adres BERGHUYS, Korteudelft.

SOLIEDE AFBRAAK UIT DE HAND TE KOOP, bestaande in Deur- en Raamkozijnen met Paneelblinden, Blindenkassen en Lambrisering met Paneelwerk, Ribben van verschillende zwaarten, Vloerdeelen, zwaar van 5 duim en 28 streep, Schotten, Hollandsche Mopsteen, Pannen en meer andere soorten; alles afkomstig van het Huis staande op de Vlasmarkt, vroeger bewoond geweest door wijlen den Heer A. BROUWENAAR.

Te bevragen bij P. J. VAN PUFFELEN, Timmerman.

IN LOSSING per Schipper OOMES best brandende **Cuisinière**- en **Kagchelkolen**, voor
A. C. VAN ASSENDELFT.

De ondergeteekende alhier een **MUZIEKGEZELSCHAP** opgerigt hebbende, bezeelt zich aan tot het leveren van een wel bezet Harmonie- en Strijk-Orkest.
J. J. GEYP Jz.

HUWELIJKSAANVRAAG.

Een Jongmensch van fatsoenlijke familie, bezittende een vrij aanzienlijk kapitaal, wenschte op deze wijze ten spoedigste in kennis te komen met een Meisje, insgelijks fortuin bezittende, om, na gemaakte kennis, een **Huwelijk** aan te gaan; geheimhouding wordt beloofd en verzocht.

Franco Brieven worden ingewacht aan het Bureau dezer Courant, lettere Q. D. V. M.

ONDERWIJS.

Voor de School te **Camperland**, Gemeente Wissenkerke, wordt met 1 Julij 1863 gevraagd een bekwame **HULP-ONDERWIJZER** van de Prot. Godsdienst, op eene Jaarwedde van *f* 350,— voor matigen prijs kan men Kost en Inwoning erlangen.

Adres: den Burgemeester van Wissenkerke. Briev. franco.

Twee bekwame **Schildersknechts** benoodigd bij S. B. GOPNER, Giststraat.

Terstond of met half Mei eene **Dienstmeid** benoodigd, geschikt voor Keuken en Huiswerk. Adres bij VAN BENTHEM & JUTTING.

Tegen half Mei eene Burger **Dienstmeid** benoodigd. Adres bij J. C. & W. ALTORFFER.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Mei.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	5	's midd.	12,30	Dingsdag	5	's morg.	9,30
Donderdag	7	's morg.	6 ure.	Woensdag	6	„	10,15
Vrijdag	8	„	6	Vrijdag	8	„	10,15
Zaturdag	9	„	5	Zaturdag	9	„	10,15
Zondag	10	„	6	Zondag	10	„	10,15
Maandag	11	„	7	Maandag	11	's midd.	12 ure.
Dingsdag	12	„	7	Dingsdag	12	„	12
Woensdag	13	„	8	Woensdag	13	„	12,30
Donderdag	14	„	9	Donderdag	14	's morg.	6
Vrijdag	15	„	10	Vrijdag	15	„	[illegible]
Zaturdag	16	„	11	Zaturdag	16	„	[illegible]
Zondag	17	„	11,30	Zondag	17	„	8,30
Maandag	18	's midd.	12	Maandag	18	„	8,30

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.